

Denne søgbare PDF-fil er downloadet fra min personlige hjemmeside www.ronlev.dk.

Det er tilladt at dele PDF-filen med andre, da der ikke er ophavsret til titlen.

Besøg www.ronlev.dk. Måske er der andre af mine flere tusinde artikler og scannede bøger, der har interesse.

Mange venlige hilsener

Claus Rønlev

SAMLINGER

TIL

JYDSK HISTORIE OG TOPOGRAFI.

VI. BIND 1876—77.

UDGIVET

AF

DET JYDSKE HISTORISK-TOPOGRAFISKE SELSKAB.

AALBORG.

FORLAGT AF MARINUS M. SCHULTZ
OG TRYKT I STIFTSBOGTRYKKERIET.

Fra Krigens Tid 1660.

Medd. af Provst J. Vahl¹⁾.

Peder Veivods Søn Jens, som d. 27 December 1646 blev døbt her i Vinding Kirke, tog General Qvast's Regiment von Brandenburg bort paa deres Marsch her igjennem Sognet tredie Pintsedag 1659. Gud lad ham dog se sine Forældre igjen, at de kunde endnu glæde sig over hans Velstand! Saaledes har Præsten sal. Hr. Anders Hegelund i Kirkebogen skrevet om denne borttagne Dreng og Intet videre, mens hans Ønske og Bøn blev af Gud i Naade saavidt bønhørt, som denne sandfærdige Tildragelse udviser.

Denne var en vakker og yndig Dreng i hans Alders trettende Aar og røgtede sine Forældres Kvæg i Veivod paa Marken; der toge Rytterne denne Dreng og tvende Plage bort og droge til Møltrup i Timmering Sogn.

Derpaa tog hans ældste Broder Peder efter dem og lod, ligesom han vilde drage med dem til Brandenburg, mens om Natten hemmeligen tog han baade Drengen sin Broder og de tvende Plage bort fra dem, hvorpaa Drengen løb til et Sted, navnlig Feldborg, og forblev der Natten over; om anden Dagen vilde han have været ude i Marken med Hyrderne for at kunne siden retireret sig fra dem hjem, hvilket han ikke maatte for Konen i Huset, at han ei skulde blive

¹⁾ Af en Indberetning fra Pastor Dorscheus i Vinding 1766 til Biskop Blok i Ribe. Haandskriftet (Indberetninger om Sognene fra alle Stiftets Præster) findes paa Ribe Skolebibliothek.

tagen bort igjen; men da hun samme Dag vilde gaa ud i Marken til Hyrderne, vilde hun af Forsigtighed forvare ham i Lyngstakken og til samme Ende overhillede ham med Lyng, hvilket tvende svenske (?) Ryttere, som i det Samme kom ridendes, saa og forføiede sig til Lyngstakken i Forhaabning, at de skulde have fundet en større Skat. Da disse fik Drengen at se, førte de ham med sig til deres andre Tropper og den første Dag bandt ham til Halen paa Hesten, indtil han kom her af Egnen, da han siden gik løs hos dem; hans ældste Broder fulgtes med dem til Gullestrup i Hanning Sogn for at ville være Tjener ved daværende Frue, hvor han fik en Spand paa Armen og skulde om Aftenen gaa ud i Sognet at samle Mælk til Fruen, derpaa kastede han Spanden fra sig og marcherede saa hjem om Natten; siden den Tid hørte de ikke til den yngste Broder i 26 Aar. Underveis solgte de, som først havde taget ham bort, den anden Dag hannem for en lumpen Rixdaler, snart blev han solgt, snart blev han given hen, ligesom han kunde været et umælende Kreatur. Endelig da han i dette fremmede Land var indkommen, blev han bortgiven for Intet til en Bonde, som han i 3 Aar tjente for Bondearbejde ham at aflære: derefter blev han foræret til en Præst, navnlig Hr. And. Grav, hos hvilken ham ved Guds Forsyn blev forset sin Hustru, som der i Gaarde tjente med ham; dog alligevel blev han ved at tjene Præsten i nogle Aar, og Konen sad imidlertid til Huse. Og som Gud lod ham voxe i sin Elendigheds Land, som der staaer om Josef Gen. 41, behagede det dernæst daværende Churfyrste at sætte hannem til en Gaard i sit Land, hvor han boede indtil det 26de Aar fra hans Borttagelse fra Hjemmen af; imidlertid bleve de af Gud velsignede med tvende Sønner, den Ældstes Navn var Andreas, den Yngstes Jokum. Mens som hans Fæderne-land randt ham stedse i Tankerne, og han lystede at vide, om hans Forældre og Sødskende endnu levede hjemme, blev han med sin Kone betænkt paa, at han skulde reise her hjem for at besøge dem og erfare hvers Tilstand. Dog af Frygt for, at han ikke skulde komme igjen, turde Konen ikke lade ham reise bort paa andre Maader, end at hendes Broder skulde følge med ham, hvilket og skede, og det første Sted, de her i Nærværelsen kom til, var Aulum Præste-

gaard, hvor hans Broder Michel tjente Præsten sal. Hr. Mads Buch, dog ham ubevidst. Imidlertid refererer Broderen korteligen Præsten, hvorledes det var gaaet ham i Alleting, og at han med denne sin Kones Broder vilde nu besøge Forældre og Sødskende, om de levede; Præsten siger ham da strax, at hans yngste Broder Michel var i hans Tjeneste, kalder derpaa Karlen ind, spørgendes ham ad, om han kjendte nogen af disse to fremmede reisende Personer. Karlen svarer nei hertil; Broderen gaaer derpaa hen til denne sin yngste Broder, og paa Tydsk med grædende Taarer tiltaler ham, tager ham ved Haanden saa kjærlig og siger sig at være den Broder, som for 26 Aar siden blev borttaget. Præsten forklarer Broderens Ord for den anden Broder og befaler denne hos ham (d. e. sig) tjenende Broder at følge sin Broder og hans Kones Broder hjem til deres Fødested Veivod. Hans Broder gik derpaa med dem fra Aulum, indtil de kom til Aulum Høie, da vilde han prøve ham, om han var hans Broder eller ikke, og gik desaaarsag med Veien ad Horslund; men hans Broder Jens med sin Svoger gik den nærmeste Vei ad Veivod og sagde til sin anden Broder: Bruder, du wollst mich beluchsen. Da de kom til hans Fødegaard, hvor de havde en Hund, da han blev borttagen, som de kaldte Vægter, hvilken havde en udhulet Sten udenfor Salset, saa stak han med sin Kjæp ned i samme Sten og sagde, paa det de kunde kjende ham: Das ist Wægter sein Fatt. Han kom da for sildig hjem, i Henseende til hans sal. Forældre begge var ham af Døden forekomne, og finge de paa ingen af Siderne den Fornøielse at se hverandre i dette Timelige; men alle hans syv Brødre fandt han for sig her i Landet i Live og ved god Velstand, hvor han kom til dem og forblev hos dem udi syv Uger. Disse kjære Brødre persuaderede ham til, at han skulde forlade Brandenburg og flytte her hjem til dem, hvilket han og sikkerligen lovede, saafremt det kunde ske med Churfyrstens Tilladelse og hans Hustrus Minde og Samtykke. Da han kom til Brandenburg og ansøgte om sin Dimission, havde det ikke sket, hvis ikke Churfyrstens Frues Moder havde bedet ham løs, thi hun havde selv en Broder, der ligeledes var bleven tagen bort i Fjendetiden, og spurgte aldrig siden til ham, hvorfor hun var desmere medynksom over ham og vilde, at han skulde reise til

sit Fæderneland, eftersom han var tagen bort af Fjenden. Derpaa blev han løsgiven paa Condition, at han skulde skaffe en anden Karl til Gaarden, hvilken han fik efter 14 Dages Forløb; samme Karl maatte han give 100 Rd., inden han vilde tage imod Gaarden. Derpaa holdt han Auction over hans Gods, og samme Karl førte ham paa Reisen 4 Mile derfra til en Kjøbstad, navnlig Ratenau, derfra arriverede han til Skibs til Hamborg, fra Hamborg til Hjerting, hvorfra han gik hjem til sit Fødested, Veivod kaldet; derpaa laante hans Brødre ham Heste og Vogn til at hente hans Kone, Børn og Gods fra Jetting; da han derpaa kom hjem med alt, købte han den fjerde Part af Reving af en Bonde, som da beboede den, for 100 Rd. Dette var da Ryttergods; men siden, da Ryttergodset blev solgt til Sign. Niels Ibsen paa Tvis Kloster, forsømte han at gjøre Ansøgning om de 100 Rd., han havde givet for sin Part af bemeldte Revinge etc., hvorfor han kom under Husbonds Sold og døde i Revingegaard. Min sal. Fader prædikede over ham 1722 d. 2 Feb. an. æt. 75 og 1 mens. 1703 dom. septuages. blev denne sal. Mands brandenburgske Hustru Anna Christina Eelmansdaater Schøt begravet her i Vinding Kirkegaard anno ætat. 55. Sal. Hr. Hans Mariager prædikede over hende.

Den ældste Søn Andreas fik Gaarden efter sin Fader og har efterladt sig en Søn, navnlig Jens Andreasen, som endnu lever og boer i Vognstrup her i Sognet, og er en Fæstebonde paa Tviskloster Gods. Den yngste Søn Jokum Jensen kom til at bo i Gammel Vind udi Vind Sogn og har en Søn Jørgen, som endnu er i Live, og beboer min Annexgaard, Schougaard kaldet. De andre Børn, som den sal. Mands Sønner havde, ere ved Døden afgangne. Denne bemeldte gamle Jens Pedersen Reving har endnu en Brodersøn levende her i Sognet, navnlig Peder Christensen Hegaard, som er tilhuse i Fuglagger Huse, han er fattig og meget affældig og bliver 85 Aar gammel d. 29 Juli 1766. Han til lige med ældgamle Folk har ikke noksom kunnet fortælle, hvilken Glæde der kom i Gaarde til Brødre og Venner ved den sal. Mands Hjemkomst her til Landet og Sognet, efterdi han, der hver før mente at være forlængst død, befandtes efter 26 Aars Forløb levende.
